

13.5.2026

EOAK/2028/2025

Ratkaisija: Oikeusasiamies Jari Råman

Esittelijä: Esittelijäneuvos Mikko Eteläpää

KOHTELU POLIISIVANKILASSA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli Sisä-Suomen poliisilaitoksen Jyväskylän poliisivankilan vartijan menettelyä. Kantelija kertoi, että poliisivankilassa kieltäytyttiin ottamasta vastaan vaatteita, joita kantelija oli halunnut tuoda eräälle siellä säilytettävänä olleelle henkilölle. Tämä oli vankeusvanki, joka oli tuomioistuimessa käsiteltävänä olevan asian vuoksi siirretty Kuopion vankilasta Jyväskylän poliisivankilaan.

2 SELVITYS

2.1 Pyydetty selvitys

Kantelun johdosta hankittiin aluksi selvitys ja lausunto Poliisihallitukselta.

Poliisihallitus katsoi, että kyseisessä asiassa on tullut soveltaa vankeuslakia ja että Rikosseuraamuslaitos on toimivaltainen päättämään vankeusvangan haltuun annettavasta omaisuudesta käräjämatkan aikana. Poliisihallituksen poliisitoimintayksikön mukaan poliisi ei voi ilman Rikosseuraamuslaitoksen myötävaikutusta päättää siitä, mitä omaisuutta vangille poliisivankilassa olon aikana voidaan ottaa vastaan. Poliisin tulee viimesijassa kysyä Rikosseuraamuslaitokselta, voiko vanki ottaa haltuunsa omaisuutta poliisivankilassa säilyttämisen aikana.

Edellä olevan johdosta asiassa pyydettiin lausuntoa Rikosseuraamuslaitokselta.

2.2 Saadut selvitykset

Vartija A kertoo selvityksessään kantelijan soittaneen poliisivankilan puhelimeen ja kysyneen vaatteiden tuomisesta. A oli vastannut, että valitettavasti poliisivankilaan ei voi ottaa vastaan omaisuutta tutkintavangeille/vangeille, jotka ovat sijoitettu poliisivankilaan oikeudenistuntojen ajaksi. Järjestyssäännöt kieltävät tämän.

Myöhemmin kantelussa tarkoitettu poliisivankilassa säilytettävänä oleva henkilö, jolle kantelijan oli tarkoitus tuoda vaatteita, soitti kantelijalle ja tiedusteli puhelun jälkeen Tikkaselta vaatteiden ja rahan toimittamisesta. A kertoi hänelle saman kuin kantelijalle.

Komisario B mukaan järjestyssäännöissä oleva kirjaus, jolla kielletään ottamasta vastaan omaisuutta kärjämatkoilla oleville, perustuu Rikosseuraamuslaitokselta tulleeseen pyyntöön. Tämä perustuu siihen, että Rikosseuraamuslaitoksen pitää itse kirjata vangilla olevasta omaisuudesta ja rahaliikenteestä vankitilille.

Sisä-Suomen poliisilaitos viittaa lausunnossaan poliisilaitoksen säilytystilojen järjestyssääntöön (POL-2024-147531), jossa omaisuuden hallussapidosta todetaan seuraavaa:

”Vierailijat voivat tapaamisten yhteydessä vartijan välityksellä toimittaa vangitulle ja pidätetylle säilytysajan tarpeita varten vähäisen määrän rahaa, luettavaa, vaatteita sekä peseytymis- ja saniteettitarvikkeita, ei kuitenkaan ruoka- tai nautintoaineita. Tämä koskee ainoastaan niitä vangittuja ja pidätettyjä, joita ei ole vielä siirretty vankeinhoidon vastuulle. Omaisuutta ei oteta vastaan niille tutkintavangeille tai vankeusvangeille, jotka on sijoitettu Sisä-Suomen poliisilaitoksen poliisivankiloihin oikeudenistuntoja varten.”

Poliisilaitoksen lausunnon mukaan poliisi ei ole voinut päättää vaatteiden haltuun antamisesta. Toimivalta päättää asiasta on Rikosseuraamuslaitoksella. Lausunnon mukaan vartija A ei ole menetellyt tilanteessa lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä.

Poliisihallituksen poliisitoimintayksikkö viittaa lausunnossaan poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain (jäljempänä ”putkalaki”) soveltamisalasäännökseen, jonka mukaan poliisi vastaa säilytysvastuullaan olevan vapautensa menettäneen kohtelusta. Poliisitoimintayksikön mukaan kohtelulla tarkoitetaan sellaisia toimenpiteitä, jotka liittyvät suoraan tutkintavangin, pidätetyn tai kiinni otetun vapauden menetykseen ja säilyttämiseen poliisivankilassa sekä poliisin vastuulla suoritettavien kuljetuksien aikana. Omaisuuden vastaanottamisesta ja hallussapidosta päättäminen kuuluu kohteluun, joten tämän lähtökohdan mukaan poliisi vastaa myös poliisivankilaan siirretyn vangin omaisuuden vastaanottamisesta ja hallussapidosta poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain mukaisesti.

Vankeuslain soveltamisalaan kuuluvien vankien osalta on kuitenkin otettava huomioon putkalain 1 luvun 1 §:n 2 momentti. Sen mukaan lakia sovelletaan vapauden menetyksen syy huomioon ottaen poliisin säilytettävänä muuten kuin tutkintavankeuden, pidättämisen tai kiinni ottamisen perusteella olevan kohteluun, jollei muualla laissa toisin säädetä. Tältä osin asiaa koskevassa hallituksen esityksessä todetaan, että ehdotettua lakia ei kuitenkaan sovellettaisi sellaisten poliisin säilyttämien henkilöiden kohteluun, joiden osalta kohtelusta on muualla laissa säädetty toisin.

Kun vangin omaisuudesta on säädetty vankeuslaissa ja Rikosseuraamuslaitos vastaa vankeuden täytäntöönpanosta, pääsääntönä poliisitoimintayksikön mukaan on, että Rikosseuraamuslaitos vastaa myös vangin omaisuuden vastaanottamisesta ja hallussapidosta sinä aikana, kun vankia säilytetään poliisivankilassa. Kun vanki siirretään poliisivankilaan, hänelle annetaan mukaan vangin valitsema omaisuus, jonka on määrältään ja laadultaan oltava sellaista, josta vanki pystyy itse huolehtimaan.

Poliisitoimintayksikkö viittaa siihen, että vangin varsinainen säilytyspaikka on Rikosseuraamuslaitoksen vankila, jossa myös säilytetään vangin omaisuutta. Jos poliisi voisi putkalain perusteella itsenäisesti päättää siitä, mitä omaisuutta vanki voi pitää hallussaan, tämä voisi vaikuttaa myös siihen, mitä omaisuutta vanki tuo takaisin vankilaan. Siksi on johdonmukaisempaa, että vankien osalta Rikosseuraamuslaitos päättää vangin kohteluun liittyvistä asioista, kuten omaisuudesta. Tämän vuoksi poliisin tulee viimesijassa kysyä Rikosseuraamuslaitokselta, voiko vanki ottaa haltuunsa uutta omaisuutta poliisivankilassa säilyttämisen aikana.

Poliisitoimintayksikkö toteaa johtopäätöksensä, että poliisivankilassa vanginkuljetusasetuksen 12 §:n perusteella tai muulla perusteella säilytettävän vangin kohteluun sovelletaan putkalain 1 luvun 1 §:n 2 momentin perusteella vankeuslakia. Vangin kohtelusta päättää Rikosseuraamuslaitos, joka päättää myös siitä, mitä omaisuutta vangilla on mukanaan, kun vanki siirretään vankilasta poliisivankilaan. Poliisi ei voi päättää ilman Rikosseuraamuslaitoksen myötävaikutusta siitä, mitä omaisuutta vangille voidaan poliisivankilassa olon aikana ottaa vastaan.

Poliisihallitus viittaa lausunnossaan Sisä-Suomen poliisilaitoksen ja Poliisihallituksen poliisitoimintayksikön lausuntoihin ja toteaa, että Rikosseuraamuslaitos on toimivaltainen viranomaisen päättämään vankeusvangin haltuun annettavasta omaisuudesta kärjämatkan aikana. Poliisin tehtävänä on kuljettaa vankeusvanki kärjäoikeuden istuntoon ja huolehtia vankeusvangin säilytyksestä, turvallisuudesta ja päivittäisistä tarpeista kärjämatkan aikana. Poliisihallituksen käsityksen mukaan Sisä-Suomen poliisilaitos ei ole menetellyt virheellisesti, kun se on noudattanut Rikosseuraamuslaitoksen pyyntöä olla ottamatta vastaan kärjämatkalla olevalle vangille yllättäen siviilistä toimitettavaa omaisuutta.

Rikosseuraamuslaitoksen oikeusyksikkö toteaa lausunnossaan, jonka liitteenä on operatiivisen toiminnan vastualueen johtajan lausunto, muun muassa seuraavaa:

Oikeusyksikön näkemyksen mukaan vankeusvankeja koskevissa asioissa tulisi soveltaa lähtökohtaisesti vankeuslakia, jollei muussa laissa toisin säädetä. Esillä olevassa tilanteessa omaisuuden tai vaateen hallussapitoa koskien on eroteltavissa kaksi erillistä asiaa: voiko poliisi päättää vangille tuodun omaisuuden tai vaatteiden haltuun antamisesta ja voiko poliisi ylipäätään ottaa vastaan niitä.

Lausunnossa selostettujen vankeuslain 9 luvun 1§:n, 9 luvun 9 §:n, 7 luvun 2 §:n 3 momentin ja 7 luvun 7 §:n 2 momentin perusteella toimivalta omaisuuden ja vaatteiden haltuun antamisessa on Rikosseuraamuslaitoksella.

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehillä on myös paras tietämys siitä, millaisia esineitä tai vaatteita vangeille voidaan tai ei voida antaa haltuun. Omaisuuden ja vaatteiden hallussapitoa koskevista asioista voi myös vaatia oikaisua ja asia voi edetä hallintotuomioistuimen päätettäväksi. Kun omaisuutta tai vaatetta ei anneta haltuun, tehdään asiassa aina hallintopäätös. Omaisuuden haltuun antamisen arviointia edeltävänä toimenpiteenä voidaan mainita esineiden ja vaatteiden tarkastaminen, joiden nojalla niiden haltuun antaminen voidaan evätä. Tarkastaminen edellyttää erityistä ammattitaitoa arvioida omaisuuden haltuun antamiseen liittyviä vankeuslain edellytyksiä ja Rikosseuraamuslaitoksen käytäntöjen (ml. ratkaisukäytäntö) tuntemista.

Sitä, voiko poliisivankilassa olevalle vangille toimittaa omaisuutta tai vaatteita haltuun annettavaksi, ei ole erikseen säännelty. Oikeusyksikön näkemyksen mukaan ei liene suoranaista estettä, etteikö poliisi voisi päätyä siihen, että se ottaa vastaan tällaisia esineitä tai vaatteita, mutta joka tapauksessa itse haltuun antaminen olisi jätettävä Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen päätettäväksi.

Lausunnon mukaan esineiden tai vaatteiden vastaanottaminen ei muodostu tarkoituksenmukaiseksi. Esineiden vastaan ottaminen edellyttäisi myös sitä, että poliisi tekee jonkinlaisen kirjauksen asiasta vankilan tiedoksi. Toisaalta oikeusyksikkö kuitenkin toteaa, että mikäli tilanne olisi jotenkin poikkeuksellinen ja vanki ehdottomasti tarvitsisi jotain esinettä jonkin erityisen syyn nojalla, poliisi voisi tällaisissa yksittäisissä tilanteissa olla yhteydessä vankilaan ja tiedustella, kuinka asiassa tulisi menetellä haltuun antamisen osalta. Lähtökohtana kuitenkin on, että vanki pakkaa lähtövankilasta mukaan ne esineet ja vaatteet, mitä hän matkan aikana tarvitsee.

Omaisuuden tai vaatteen haltuun antamisen poliisin säilytystilassa olevalle tulisi olla lähtökohtaisestikin poikkeuksellista, mutta mikäli tällaiseen joissain tilanteissa päädyttäisiinkin, tulisi poliisin olla yhteydessä vankilaan ja tiedustella, kuinka asiassa tulisi menetellä haltuun antamisen osalta. Käytännön ongelmana olisi se, että pääsääntöisesti asiasta päättävän virkamiehen tulisi nähdä esine tai vaate ennen sen haltuun antamista esimerkiksi tarkastettavuuden vuoksi. Toisaalta lienee mahdollista, että vangin haltuun pyytämä esine tai vaate voisi olla myös sellainen, jonka haltuun antamiseen voitaisiin antaa lupa myös esinettä näkemättä (esimerkiksi valokuvat).

Ongelmia voisi aiheuttaa operatiivisen vastualueen lausunnossa esitetyt seikat; muun muassa:

- poliisi ei voi kirjata tavaroita vangin omaisuusluetteloon. Tämä aiheuttaa ongelmia mm. tapauksissa, joissa tavaraa häviää.
- vastaanotettavan tavaran tai vaateen ominaisuuksien varmistaminen vaatii erityistä asiantuntemusta.
- kaikkien vaatetyyppien, sähkölaitteiden, pelikonsolien hallussapito ei ole vankilassa sallittua.

Operatiivisen toiminnan vastuualueen lausunnossa tuodaan esille, että vankilat ovat sopineet poliisivankiloiden kanssa, ettei omaisuutta oteta vastaan. Erillistä valtakunnallista ohjeistusta asiasta ei kuitenkaan ole annettu.

Oikeusyksikkö toteaa, että asiaan liittyvä tarkempi sääntely yhdenmukaistaisi käytäntöjä ja poistaisi asiaan liittyvät mahdolliset epäselvyydet. Toisaalta oikeusyksikön näkemyksen mukaan se, että vankeuslakia sovelletaan omaisuuden ja vaatteiden hallussapitoon, ei ole mitenkään epäselvää.

3 RATKAISU

3.1 Oikeusohjeita

Putkalain 1 luvun 1 §:ssä säädetään lain soveltamisalasta:

Tätä lakia sovelletaan poliisin lain nojalla säilyttämien tutkintavankien, pidätettyjen ja kiinni otettujen kohteluun.

Lakia sovelletaan vapauden menetyksen syy huomioon ottaen poliisin säilytettävänä muuten kuin tutkintavankeuden, pidättämisen tai kiinni ottamisen perusteella olevan kohteluun, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Poliisin säilyttämälle henkilölle suoritettavasta mielentilatutkimuksesta säädetään mielenterveyslaissa.

Tämän lain soveltamisesta rajavartiolaitoksen, tulliviranomaisen, puolustusvoimien ja muiden viranomaisten säilyttämiin pidätettyihin ja kiinni otettuihin säädetään erikseen.

Putkalakia koskevassa hallituksen esityksessä HE 90/2005 vp soveltamisalasta todettiin muun muassa seuraavaa:

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan säännöstä siitä, että ehdotetun lain henkilölliseen soveltamisalaan kuuluisivat myös poliisin muulla laillisella perusteella kuin tutkintavankeuden, pidättämisen tai kiinni ottamisen johdosta säilyttämät henkilöt. Ehdotettua lakia ei kuitenkaan sovellettaisi sellaisten poliisin säilyttämien henkilöiden kohteluun, joiden osalta kohtelusta on muualla laissa säädetty toisin. Näin esimerkiksi poliisin tiloissa säilytettävien rangaistusta tai sakon muuntorangaistusta suorittavien vankien osalta sovellettaisiin, mitä kyseisten vankien osalta erikseen säädetään. Näiltä osin poikkeuksen muodostaisivat kuitenkin ehdotetun lain 15 luvun vartijoita koskevat säännökset. Koska uuden vankeuslain vartijoiden toimivaltuuksia koskevat säännökset soveltaisivat ainoastaan vankeinhoitolaitoksen palveluksessa oleviin vartijoihin, sovellettaisiin ehdotetun lain 15 luvun poliisin palveluksessa olevien vartijoiden toimivaltuuksia koskevia säännöksiä myös silloin, kun poliisin palveluksessa olevat vartijat olisivat tekemisissä poliisin säilyttämien vankeusvankien kanssa (s. 61)

Vankeuslain 1 luvun 1 §:ssä säädetään vankeuslain soveltamisalasta:

Tätä lakia sovelletaan ehdottoman vankeusrangaistuksen ja sakon muuntorangaistuksen (*vankeus*) täytäntöönpanoon.

Vankien kohtelussa noudatettavista hyvän hallinnon perusteista ja menettelyistä hallintoasiassa säädetään tämän lain lisäksi hallintolaissa.

Vankeuslain 7 luvun 2 §:ssä säädetään vangin vaatetuksesta:

Avolaitoksessa vangin on käytettävä omia vaatteitaan.

Suljetussa vankilassa vangit saavat käyttää omia vaatteitaan. Omien vaatteiden käyttöä voidaan vankilassa tai sen osastolla rajoittaa vankilan järjestyksen tai turvallisuuden taikka valvonnan vaatimasta syystä.

Oman vaatteen haltuun antaminen voidaan evätä, jos vaatteesta aiheutuu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle tai jos vaatteen käyttäminen voi vaikeuttaa vangin tunnistamista. Lisäksi oman vaatteen haltuun antaminen edellyttää, että vaate on hyvässä kunnossa ja että se pystytään luotettavasti tarkastamaan sitä vahingoittamatta. Vangin haltuun annettavien vaatteiden määrää voidaan rajoittaa asuintilojen tarkastettavuuteen, paloturvallisuuteen ja säilytystilojen vähäisyyteen liittyvistä syistä.

Vangin omien vaatteiden käyttöä voidaan rajoittaa myös työturvallisuuden vaatimasta syystä. Vangille, joka työssä ei saa käyttää omia vaatteitaan tai joka työn luonteen vuoksi tarvitsee suojavaatetusta, on annettava soveltuva vaatetus.

Vangille, jolla ei ole asianmukaista omaa vaatetusta, on annettava soveltuva vaatetus vankilassa käytettäväksi sekä tuomioistuimessa käyntiä tai muuta vankilasta poistumista varten.

Vankeuslain 7 luvun 7 §:n 2 momentin mukaan vangin omien vaatteiden käytön rajoittamisesta 2 §:n 2 momentin perusteella päättää operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja. Vangin omien vaatteiden haltuun antamisen epäämisestä mainitun pykälän 3 momentin perusteella päättää turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Vangin omien vaatteiden käytön rajoittamisesta mainitun pykälän 4 momentin perusteella päättää vankilan yksikönpäällikkö. Ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies voi antaa vangin haltuun sellaisia vangin omia vaatteita, joiden hallussapito on vankilassa sallittua.

Vankeuslain 9 luvun 1 §:ssä säädetään vankeusvangin omaisuuden hallussapidosta:

Vanki saa vankilassa pitää hallussaan kohtuullisen määrän henkilökohtaista omaisuutta. Esineen tai aineen hallussapito voidaan evätä jos:

- 1) esineestä tai aineesta aiheutuu vaaraa henkilön turvallisuudelle;
- 2) esine tai aine erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen;
- 3) esineen tai aineen hallussapidosta vankilan tai vankilan osaston olosuhteet ja valvonnan aste huomioon ottaen aiheutuu erityistä haittaa vankilan yleiselle järjestykselle;
- 4) esinettä tai ainetta ei voida ilman kohtuutonta vaivaa tai sitä vahingoittamatta tarkastaa;
- 5) esinettä tai ainetta käytetään tai on perusteltua syytä epäillä, että sitä tullaan käyttämään rikosentekovälineenä;
- 6) vankila on hankkinut vastaavan esineen vangin käyttöön.

Vanki ei saa pitää hallussaan alkoholia, muuta päihdyttävää ainetta, rikoslain 44 luvun 16 §:ssä tarkoitettuja dopingaineita eikä huumausaineiden käyttöön tarkoitettuja esineitä. Suljetussa vankilassa vanki ei saa pitää hallussaan toiselta vangilta ilman Rikosseuraamuslaitoksen lupaa samaansa omaisuutta.

Muu omaisuus, joka vangilla on mukanaan tullessaan vankilaan tai jonka vanki saa rangaistusaikana, voidaan ottaa vankilassa säilytettäväksi vangin vapaaksi pääsyyn saakka, jos se vankilan säilytystilat huomioon ottaen on mahdollista.

Jos omaisuutta ei voida säilyttää, se palautetaan taikka lähetetään vangin kustannuksella hänen osoittamaansa paikkaan. Pilaantunut tavara voidaan hävittää todistajan läsnä ollessa. Alkoholijuoman ja muun alkoholipitoisen aineen hävittämisestä säädetään alkoholilain (1102/2017 86 §:ssä. Huumausaineen toimittamisesta hävitettäväksi säädetään huumausainelain (373/2008) 44 §:ssä.

Tavaraan, jolla ei ole omistajaa, sovelletaan löytötavaralakia.

Vankeuslain 9 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tekee päätöksen siitä, että omaisuutta ei anneta vangin haltuun. Ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies voi antaa vangin haltuun sellaisia esineitä ja aineita, joiden hallussapito on vankilassa sallittua.

Vankeuslain 13 luvun 12 §:ssä säädetään vankeusvangin tavaroiden vastaanottamisesta ja tarkastamisesta:

Tapaamisen yhteydessä vankilassa voidaan ottaa vastaan vähäinen määrä sellaisia tavaroita tai esineitä, joiden hallussapito vankilassa on 9 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentin mukaan sallittu. Tarkempia määräyksiä vastaanotettavasta omaisuudesta ja sen määrästä sekä menettelytavasta tavaroita vastaanottaessa annetaan 15 luvun 1 §:ssä tarkoitetussa vankilan järjestyssäännössä.

Tapaajan tuomat tavarat on tarkastettava ennen niiden luovuttamista vangille.

Vankeuslain 20 luvun 1 §:ssä säädetään muutoksenhakukelpoisista päätöksistä. Pykälän 1 momentin 7 kohdan mukaan vanki tai tuomittu saa vaatia oikaisua tai valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee muun muassa 7 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua omien vaatteiden käytön epäämistä ja pykälän 1 momentin 9 kohdan mukaan 9 luvun 1 §:ssä tarkoitettua omaisuuden hallussapidon epäämistä.

3.2 Arviointi

Edellä selostetun sääntelyn ja lakien esitöiden perusteella on selvää, että vaatteiden ja muun omaisuuden haltuun antamisessa vankeusvangille kantelussa tarkoitettussa tilanteessa sovelletaan vankeuslakia. Tästä voi asiaa koskevan sääntelyn perusteella päätätä laista tarkemmin ilmenevä Rikosseuraamuslaitoksen virkamies.

Sisä-Suomen poliisilaitoksen säilytystilojen järjestyssäännön omaisuuden hallussapitoa koskevan sääntelyn, jonka mukaan ”omaisuutta ei oteta vastaan niille tutkintavangeille tai vankeusvangeille, jotka on sijoitettu Sisä-Suomen poliisilaitoksen poliisivankiloihin oikeudenistuntoja varten”, perusteella minulla ei ole perusteita arvostella vartija Tikkasta asiassa.

Totean järjestyssäännön ja Rikosseuraamuslaitoksen lausunnosta ilmenevän käytännön, jonka mukaan vankilat ovat sopineet poliisivankiloiden kanssa, ettei omaisuutta oteta vastaan, olevan kuitenkin jossain määrin ongelmallinen. Nimittäin sekä vankeuslain 20 luvussa että putkalain 17 luvussa on säädetty oikaisuvaatimus- ja muutoksenhakumahdollisuudesta vaatteiden/omaisuuden hallussapidon epäämiseen. Kysymys on perustuslain 21 §:ssä säädetystä oikeudesta saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Jos kuvatun kaltaisessa tilanteessa vaatteita tai muuta omaisuutta tuovalle poliisivankilassa ilmoitetaan, että omaisuutta ei oteta vastaan ilman, että vankila tekisi asiassa päätöstä, laissa säädetty muutoksenhakuoikeus ei toteudu.

Poliisihallituksen poliisitoimintayksikkö on lausunnossaan todennut, että tällaisessa tilanteessa poliisin tulisi viimesijassa kysyä Rikosseuraamuslaitokselta, voiko vanki ottaa haltuunsa uutta omaisuutta poliisivankilassa säilyttämisen aikana. Totean, että mikäli näin meneteltäisiin ja siinä tapauksessa, että omaisuuden hallussapito evättäisiin, asiassa tehtäisiin päätös, vangilla olisi mahdollisuus hakea oikaisua päätökseen.

Vaikka vankeusvangin säilyttäminen poliisivankilassa tuomioistuinkäsittelyjen tai muiden syiden vuoksi on käsitykseni mukaan yleensä varsin lyhytaikaista ja päätös mahdolliseen oikaisuvaatimukseen ja valitukseen ei ehtisi hänen poliisin tiloissa säilytettävänä ollessaan, oikeus hakea muutosta on keskeinen perusoikeus ja oikeusturvaelementti.

Minulla ei ole perusteita epäillä Rikosseuraamuslaitoksen lausunnossaan esille tuomia käytännön ongelmia päätöstoimivallan käytännön toteuttamisessa käsillä olevissa tilanteissa.

Kun kuitenkin tilanteeseen sovellettava laki on selvä, pidän perusteltuna Rikosseuraamuslaitoksen lausunnossaan esittämää, että asiaan liittyvä tarkempi ohjeistus menettelyistä yhdenmukaistaisi käytäntöjä ja poistaisi asiaan liittyvät mahdolliset epäselvyydet. Esimerkiksi Rikosseuraamuslaitoksen ja Poliisihallituksen yhdessä laatimalla ohjeistuksella olisi käsitykseni mukaan mahdollista ainakin vähentää käytännön ongelmia, jotta asiassa olisi toteutettavissa laissa edellytetyt menettelyt kantelussa tarkoitetuissa ja vastaavissa tilanteissa.

4 TOIMENPITEET

Lähetän tämän päätökseni tiedoksi Poliisihallitukselle ja Rikosseuraamuslaitokselle sen harkitsemiseksi, antaako tässä päätöksessä käsitelty asia aiheen laatia tarkempaa ohjeistusta omaisuuden vastaanottamisesta tilanteissa, joissa vankeusvanki on säilytettävänä poliisin tiloissa.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Poliisihallitukselle ja Rikosseuraamuslaitokselle.